

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

HØYRING AV FORSLAG TIL SKOGVERN

ASPA NATURRESERVAT TINGVOLL KOMMUNE

Høyringsfrist 23.06.2021

E-postadresse:
sfmrpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 2520
6404 Molde

Besøksadresse:
Julsundvegen 9

Telefon: 71 25 84 00
www.statsforvalteren.no/mr
Org.nr. 974 764 067

Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 20201 var om lag 5,1 % av skogarealet og ca. 3,8 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at «*et representativt utval av naturtypene i skog blir verna for kommande generasjonar*». Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at «*utrydding av trua artar i skog skal opphøyra og status for artar i nedgang skal ha blitt forbetra innan 2020*» og at «*mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenopprettast innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finns i levedyktige bestandar*».

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved friviljug vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbodet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i www.naturbase.no.

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

Tilbodet

Fylkesmannen fekk tilbod om friviljug skogvern på gnr/bnr 141/6 i Tingvoll kommune. Det utgjer eit areal på ca. 123 dekar skog i området Aspa på Aspøya, og omfattar ca. halvparten av ein lokalitet med rik edellauvskog. Tilbodet vart framsett i brev frå ALLSKOG SA den 16.06.2020.

Lokaliteten er kartlagt av fleire, og har fått vurdert verdien litt ulikt opp gjennom åra. Gudrun Hagen har kartlagt denne i hovudoppgåva si (2000), og Geir Gaarder har arbeidd med området fleire gonger (2009 og 2019). Gaarder ser på denne som svært viktig - A. Trass i at ikkje heile lokaliteten er inkludert, har statsforvaltaren takka ja til tilbodet om igangsetting av verneplanprosess for Aspa naturreservat.

Etter avtale med grunneigaren og ALLSKOG meldte Fylkesmannen oppstart av verneplanprosess for området.

ALLSKOG har taksert skogen i tilbodsområdet, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med Staten sin skogsakkunnige. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigar akseptert at planprosessen vert sett i gang.

Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33-51. I naturmangfaldlova er det gjeve heimel for

vedtak av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, blir foreslått brukt for skogsområda i dette verneplanframlegget.

Naturmangfaldlova § 37 i har slik ordlyd:

«Som naturreservat kan vernes områder som inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt type natur på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.»

Saksbehandling

Naturfaglege registreringar

Området er godt dokumentert av Miljøfaglig Utredning. Frå Naturbasen er området omtala slik:

«Lokaliteten ligg ved garden Aspa og sør for fjellet Nipa, på Aspøya. Dette er eit edellauvskogsområde med hassel beståande av, floristisk sett, to delområde, der det eine er av ein fuktig og subalpin type, og det andre av ein rik og tørr type (Holten 1979), og der mykje av sistnemnde er skilt ut som eigen lokalitet litt lenger mot aust. Det meste av skogen kan truleg reknast som ein kusymre-almeskog (dels med hasseldominans). I tillegg er det noko lågurtskog og innslag av blokkmark og blåbærskog. Bergvegger er ganske vanlege og det er også litt rasmark, samt ein liten bekk.

Mykje her er lågurtskog, dels vanleg og dels svak lågurtskog (kanskje 40% av kvar). I tillegg litt innslag av ope rasmark og litt rasmarksalmeskog (til saman for desse kanskje 20%). Det finst også ein del bergveggar, ofte med intermediært preg.

Hassel er vanlegaste treslag. I tillegg er det ein del furu, litt bjørk, osp og selje, samt litt planta gran, alm (NT), hegg og rogn. Feltsjiktet er ganske rikt og omfattar m.a. noko ramslauk, lundgrønaks, sanikel, svarterteknapp og kusymre. Lungenever-samfunnet er middels godt utvekla, og inkluderer ein del sølvnever og kystnever, særleg på berg. I 2009 vart det funne store mengder med lundgrønaks i området, og arten er vanleg og dels dominerande i mykje av dei tørre, lågurtprega hasselkratta. I tillegg litt skogfaks lokalt i nordvest, samt funn av fuglereir på tre ulike stader der (attfunnen på ein dellokalitet i 2014). Lungenever-samfunnet førekjem til dels i store mengder på stein og berg (og noko på tre) i nordvest, med særleg mykje sølvnever, men også ein god del av dei andre Lobarion-artane. Ein del blyhinnelav veks på berg, og ein stad vart det funne litt kastanjejiltlav

(VU). I tillegg lokalt innslag av kveilmose på berg og dronningmose på eit fuktig parti nær bekken. Potensialet for kravfulle og raudlista marklevande sopp vert vurdert som svært god.

Gran er planta inn m.a. med eit litt større bestand nokså sentralt i lokaliteten.»

Det er kartlagt 48 daa nøkkelbiotopar m/MiS innan kategoriane rik bakkevegetasjon, bergveggar og eldre lauvsuksesjon.

Oppstartsmelding

Statsforvaltaren sende ut melding om oppstart av verneplanprosessen for naturreservat i Aspa til fleire aktuelle interessepartar i brev av 08.03.2021. Frist for innspel til planarbeidet var sett til 12.04.2021. Det kom 9 innspel til meldinga, der 5 ikkje har spesielle innvendingar.

Forsvarsbygg ønskjer at verneføresegnene opnar for militær operativ verksemd og landing/start av luftfartøy. Dette blir følgt opp ved bruk av standard verneforskrift.

Norsk Bergindustri ønskjer at ein undersøker evt. geologiske førekomstar i området før vedtak. Vi er ikkje kjent med at det er slike ressursar i området.

NVE og Nordmøre Energiverk Nett viser til at NEAS har ei 132 kV og ei 66 kV overføringsline nord for området. Det er eit ryddebelt på 15 meter målt ut frå midtfasen, og grensa går om lag inn til dette. NEAS vil måtte rydde i dette beltet. NVE ber om at det i forskrifta til verneområdet blir tatt inn standard bestemmingar som vedrører kraftleidningar. Statsforvaltaren vil følge opp ved bruk av standard verneforskrift, og elles sjå til at grensa ligg utanfor ryddebeltet.

Brukarinteresser

Skogbruk

Det er planta gran i og inntil området. Produktivt skogareal på AR5 er ca. 104 daa:

Markslag (AR5) 13 klasser (daa)

Skog, sær s høg bonitet	Skog, høg bonitet	Skog, middels bonitet	Uproduktiv skog
21	69	14	17

Skogressursane fordeler seg på følgjande bonitetar:

Skogressurskart (SR 16) – volum (daa):

0-100 m ³ /ha	100-200 m ³ /ha	200-300 m ³ /ha	300-400 m ³ /ha	> 400 m ³ /ha
4	96	19	3	0

Ca. halvparten av arealet er enten svært viktig naturtype eller nøkkelbiotop. Delar av arealet er bratt med skrentar, og difor grunnlendt. Eit eventuelt vern har liten skogbruksmessig betydning.

Friluftsliv

Området vert sporadisk nytta til friluftsliv som storviltjakt og turgåing.

Avgrensing

Sjå vedlagt vernekart.

Vidare saksgang

I samsvar med naturmangfaldlova og saksbehandlingsreglane i denne, sender Fylkesmannen med dette verneframlegg på høyring.

Skogen er taksert av ALLSKOG i samarbeid med Staten sin skogsakskunnige. Det blir gjennomført forhandlingar med grunneigar om erstatning, avgrensing og framlegg til forskrift.

Etter denne lokale og sentrale høyringa, vil Fylkesmannen, på bakgrunn av høyringsdokument og innkomne fråsegner, skrive ei tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet fremmer så saka for Klima- og miljødepartementet som deretter vil førebu ho og legge fram eit forslag om vernevedtak for Kongen i Statsråd.

Etter vernevedtaket ved kgl. res. vil erstatningar bli utbetalte i samsvar med avtalen. Fylkesmannen får så i oppdrag å gjere vedtaket kjent og sørge for at reservatet blir merka og skilta. Merking og oppmåling blir gjort av jordskifteretten etter krav frå Fylkesmannen om grensegang og merking.

Ut frå normal saksbehandlingstid kan eit vernevedtak tidlegast skje i desember 2021.

Forslag til

FORSKRIFT OM VERN AV ASPA NATURRESERVAT, TINGVOLL KOMMUNE, MØRE OG ROMSDAL

Fastsett ved kongeleg resolusjon xx.xx xxxx med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Føremål

Føremålet med naturreservatet er å verne eit verdfullt skogsområde som inneheld trua og sjeldan natur. Lokaliteten representerer ein naturtype med store verdier knytt til rik edellauvskog. Skogen er velutvikla og har fleire kravfulle artar.

Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet omfattar følgjande gnr/bnr:
Tingvoll kommune 141/6.

Naturreservatet dekker eit totalareal på 123 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart dagsett Klima- og miljødepartementet xx.xxxx. Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart skal oppbevarast i Tingvoll kommune, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernereglar

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som er nemnde i føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a) Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne plantar og sopp inkludert lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre eller annan vegetasjon er forbode.
- b) Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødige forstyring. Utsetting av dyr er forbode.
- c) Det må ikkje settast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppføring av bygningar, anlegg, gjerde, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker el. l., framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak,

oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte tilførsler av forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmmande.

- d) Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.
- e) Brenning av bål er forbode.

§ 4 Generelle unntak

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk.
- d) Vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn.
- e) Beiting.
- f) Utsetting av saltsteinar.
- g) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- h) Fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt.
- i) Bålbrenning med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk.
- j) Drift og vedlikehald av eksisterande energi- og kraftanlegg.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b) Utanom eksisterande stiar er bruk av sykkel, hest og kjerre samt riding forbode.

§ 6 Generelle unntak frå reglane om ferdsel

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltingsoppgåver som er vedteke av forvaltingsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a) Naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vera skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet før køyring skjer.
- b) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne.
- b) Tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk.
- c) Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd b.
- d) Hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag.
- e) Merking og rydding av nye stiar.
- f) Avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 d.
- g) Oppsetting og vedlikehald av gjerde.
- h) Gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade.
- i) Bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med godkjent forvaltingsplan.
- j) Øvingskøyring for formål nemnt i § 6 første ledd.
- k) Naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 c og j, og § 7 b, c, d, g og h.

§ 8 Generelle dispensasjonsreglar

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom tiltaket ikkje er i strid med vernevedtaket sitt føremål og ikkje kan påverka verneverdiane nemneverdig, eller dersom tryggleikssyn og omsyn til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfaldlova § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfaldlova § 47.

§ 10 Forvaltingsplan

Det kan utarbeidast forvaltingsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltingsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsstyresmakt

Miljødirektoratet fastset kva instans som skal vere forvaltingsstyresmakt etter denne forskrifta.

§ 12 Iverksetting

Denne forskrifta trer i kraft straks.